

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Aalborg Universitet

Forstå din datafantasi (en radar model for datafantasien)

Ørngreen, Rikke; Munk, Anders Kristian; Knudsen, Sara Paasch; Søltøft, Johan Irving; Hansen, Helene Husted; Jacomy, Mathieu; Knudsen, Asger Gehrt

Creative Commons License
CC BY-NC-ND 4.0

Publication date:
2023

Document Version
Anden version

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Ørngreen, R., Munk, A. K., Knudsen, S. P., Søltøft, J. I., Hansen, H. H., Jacomy, M., & Knudsen, A. G. (2023, feb. 13). Forstå din datafantasi (en radar model for datafantasien). Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Forstår din datafantasi (en radar model for datafantasien)

Fra projektet

Styrkelse af SMV'ernes datafantasi

– Hvordan små og mellemstore virksomheder kan forstå, udnytte og lære af virksomhedens kvalitative data

I projektet er udgivet tre materialer:

- Formål med projektet og introduktion til de tre case virksomheder
- De tre virksomheders arbejde med datafantasi
- Forstår din datafantasi (en radar model for datafantasien)

Projektet og materialer er udarbejdet i et samarbejde mellem forskningsgrupperne

- It & Læringsdesign (ILD-lab) og
- Teknoantropologi (TANT),

Af:

Rikke Ørngreen, Anders Kristian Munk, Sara Paasch Knudsen, Johan Irving Søltøft, Helene Husted Hansen, Mathieu Jacomy, Asger Gehrt Olesen alle fra Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet

Finansieret af IT Vest

Aalborg Universitet 2023

Forstår din datafantasi (en radar model for datafantasien)

Fra projektet

Styrkelse af SMV'ernes datafantasi

– Hvordan små og mellemstore virksomheder kan forstå, udnytte og lære af virksomhedens kvalitative data

I projektet er udgivet tre materialer:

- Formål med projektet og introduktion til de tre case virksomheder
- De tre virksomheders arbejde med datafantasi
- Forstår din datafantasi (en radar model for datafantasien)

Projektet og materialer er udarbejdet i et samarbejde mellem forskning

- It & Læringsdesign (ILD-lab) og
- Teknoantropologi (TANT),

Af:

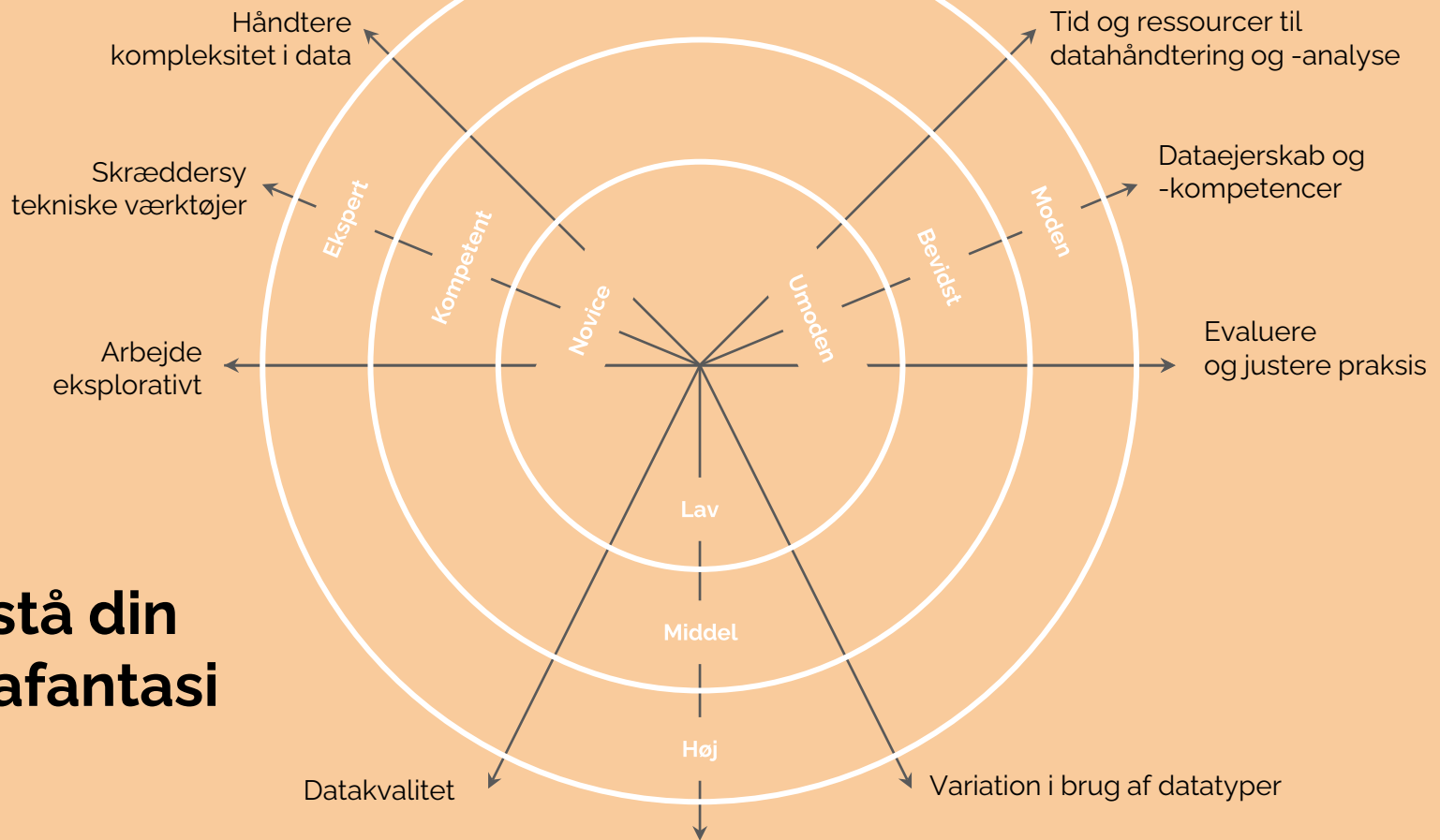
Rikke Ørngreen, Anders Kristian Munk, Sara Paasch Knudsen, Johan Irving &
alle fra Institut for Kultur og Læring, Aalborg Universitet

Finansieret af IT Vest

Aalborg Universitet 2023

I projektet er udarbejdet en model som kan bruges analytisk og udforskende ift en virksomheds og medarbejdernes datafantasi. Denne præsenteres her.

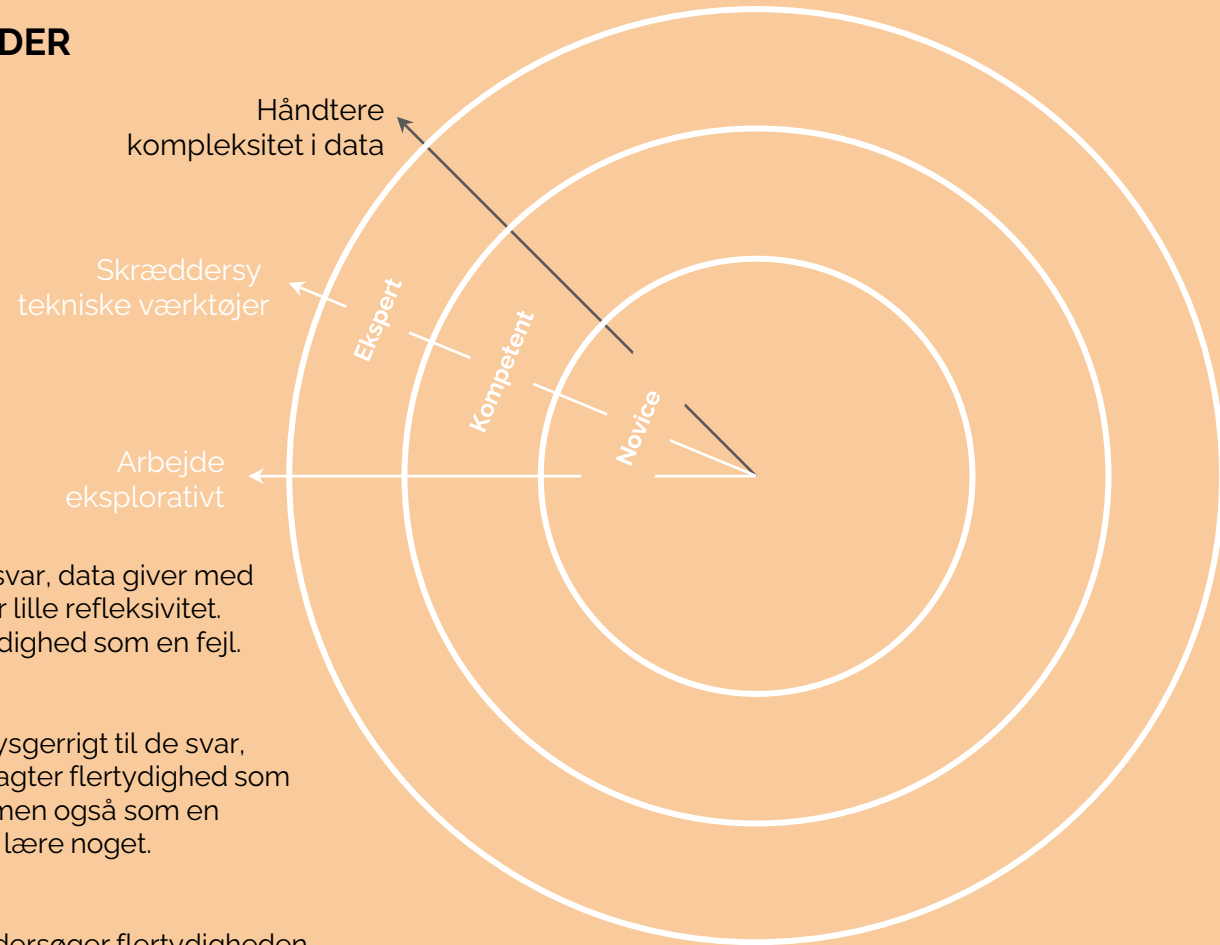

Forstå din datafantasi

MEDARBEJDER

Den analytiske akse

Medarbejderens evne til at håndtere kompleksitet i data handler om at kunne arbejde med data, der ikke har entydige svar, og med resultater, der lægger op til flere fortolkningsmuligheder.

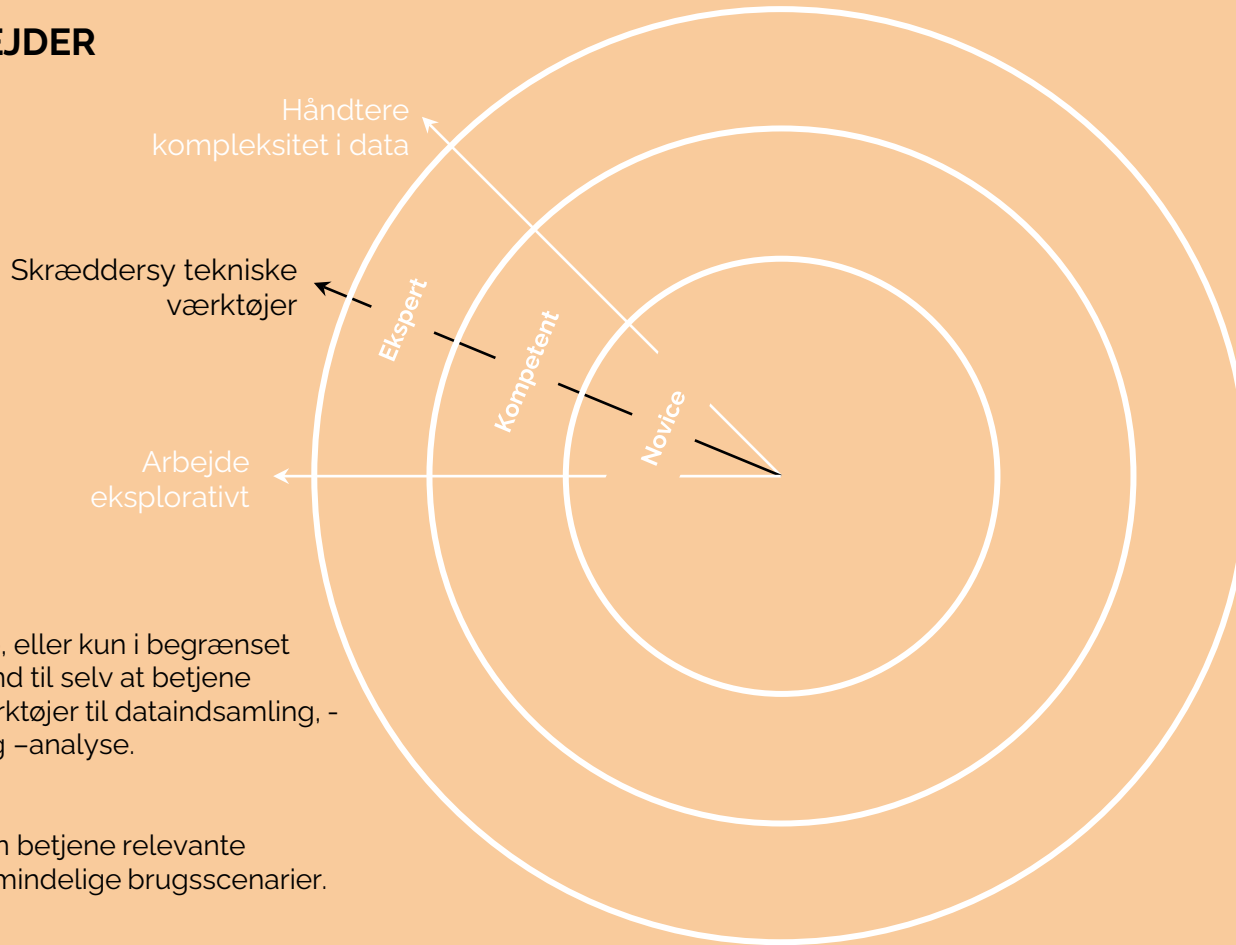
Det er vigtigt for datafantasi, fordi kvalitative og ukurante datatyper kun i begrænset omfang lader sig undersøge statistisk og typisk kræver stillingtagen til en række iboende modsætninger og problemer. Dermed begrænses mulighederne for at udnytte disse data, hvis ikke man kan håndtere svarenes kompleksitet.

Novice:
Accepterer de svar, data giver med begrænset eller lille refleksivitet. Betragter flertydighed som en fejl.

Kompetent:
Forholder sig nysgerrigt til de svar, data giver. Betragter flertydighed som en udfordring, men også som en mulighed for at lære noget.

Ekspert:
Opsøger og undersøger flertydigheden og er i stand til at italesætte, reflektere over og fortolke den som en del et resultat.

MEDARBEJDER

Novice:

Er endnu ikke, eller kun i begrænset omfang, i stand til selv at betjene relevante værktøjer til dataindsamling, -håndtering og -analyse.

Kompetent:

Forstår og kan betjene relevante værktøjer i almindelige brugsscenarier.

Ekspert:

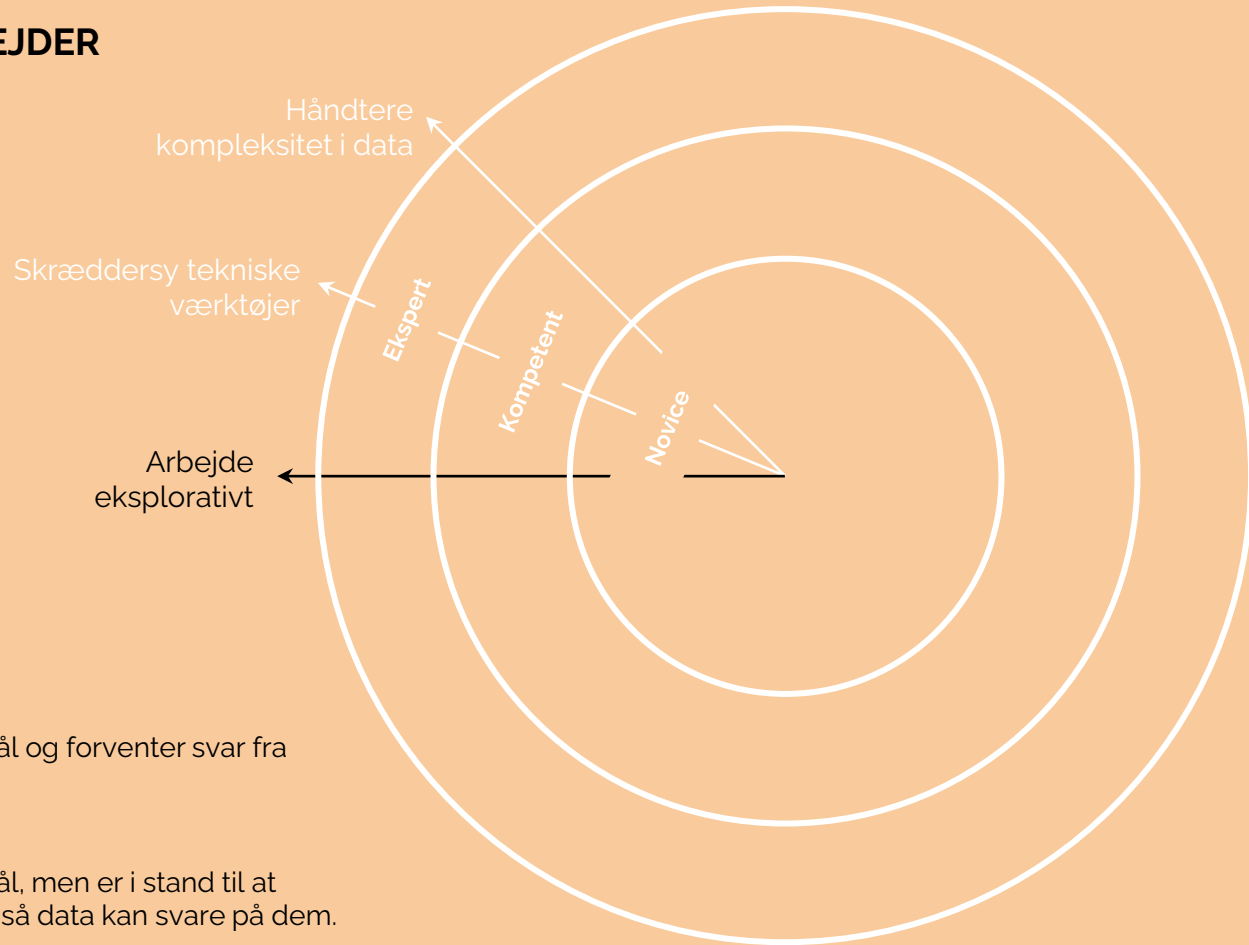
Er i stand til at skræddersy og tilpasse teknologi og værktøjer til specifikke behov.

Den tekniske akse

Medarbejderens evne til at skræddersy teknologi og værktøjer handler om at gennemskue og tilpasse valg af dataværktøjer til det problem, man vil arbejde med, og om at kunne avende dem kompetent (fx have et teknologiforståelsesniveau, hvor man kan programmere sig til relevante løsninger).

Det er vigtigt for datafantasien, fordi teknologier til datahøst, -behandling og -analyse er designet med bestemte typer af spørgsmål og svar for øje. Dermed begrænses mulighederne for at lave relevante undersøgelser, hvis eksisterende værktøjer får lov at bestemme, hvad der kan lade sig gøre.

MEDARBEJDER

Den metodiske akse:

Medarbejderens evne til at arbejde eksplorativt handler om at bevæge sig udover kun at se data som svar på eksisterende spørgsmål og begynde at se arbejdet med data som en mulighed for at blive klar over, hvilke spørgsmål der vil være relevante og interessante at undersøge.

Det er vigtigt for datafantasi, fordi medarbejdere, der altid griber til de samme metoder, ofte ender med også at undersøge de samme spørgsmål.

Novice:
Har spørgsmål og forventer svar fra data.

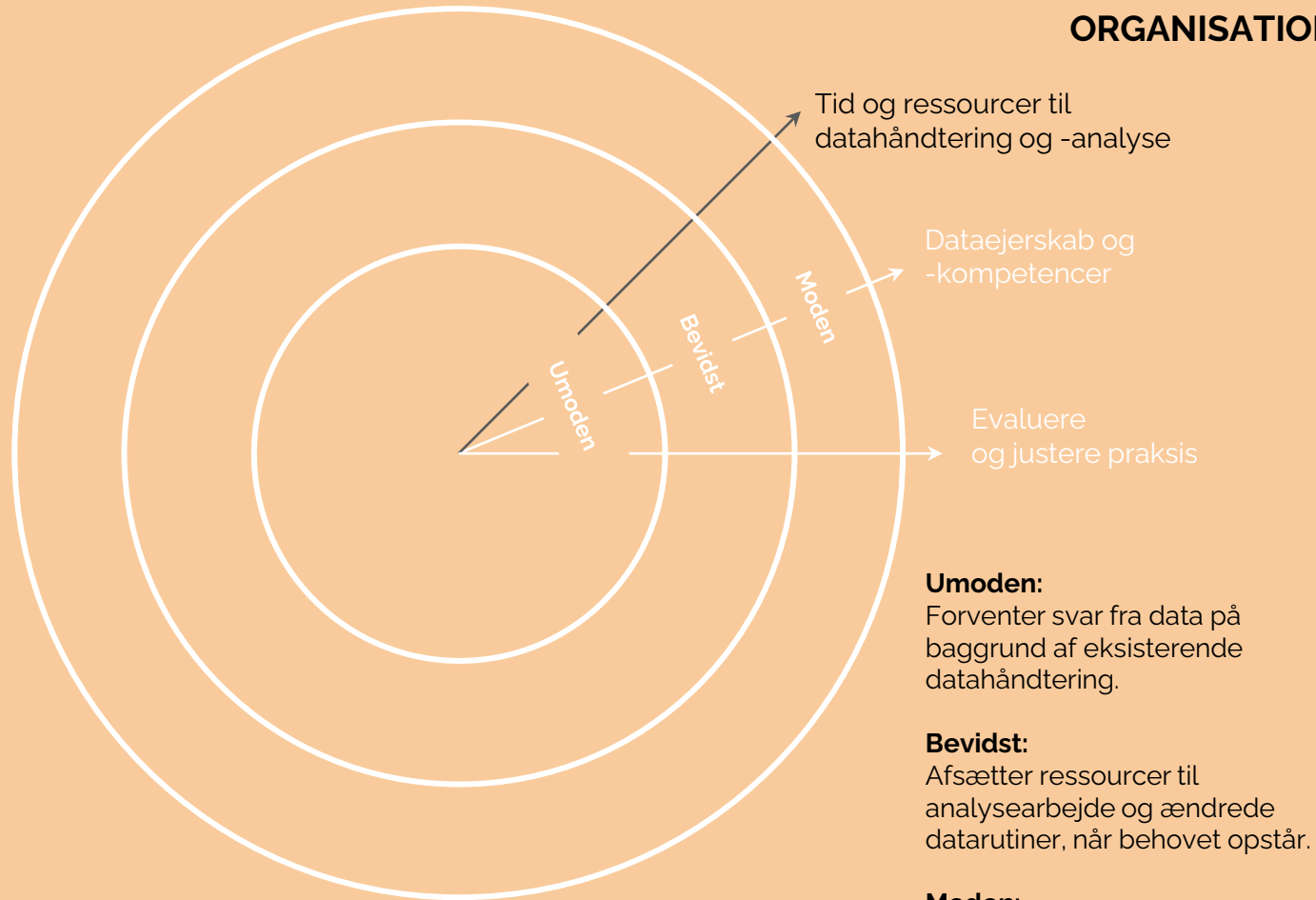
Kompetent:
Har spørgsmål, men er i stand til at tilpasse dem så data kan svare på dem.

Ekspert:
Går på jagt efter flere, nye og bedre spørgsmål i data.

Den analytiske akse

Organisationens tilgang til og prioritering af tid og ressourcer handler om at se værdien i at investere i datahåndtering og -analyse.

Det er vigtigt for datafantasien, fordi eksisterende rutiner for datahåndtering i praksis kan komme til at afgøre, hvilke spørgsmål det kan lade sig gøre at undersøge. Noget tilsvarende gør sig gældende hvis data forstås som svar snarere end som et materiale, der kræver analyse for potentielt at kunne give svar.

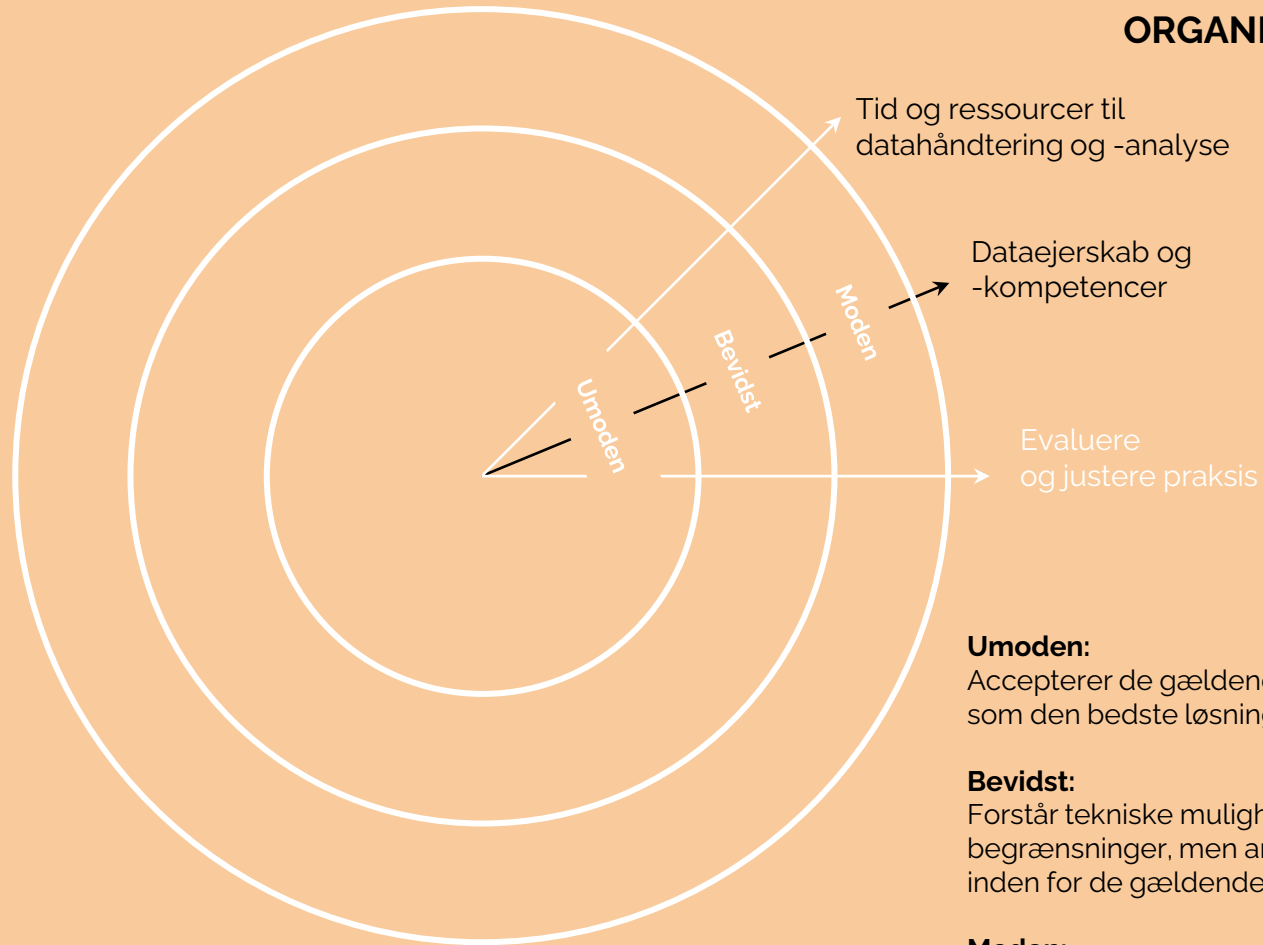

Den tekniske akse

Organisationens tilgang til dataejerskab og -kompetencer handler om at forstå tekniske muligheder og begrænsninger.

Det er vigtigt for datafantasien, fordi data og datamanagementløsninger (som kan være tilkøbt fra tredjepart) sætter rammer for, hvordan projekter kan udfolde sig. Her kan det være uklart, hvilke konsekvenser dataformater og -adgange har for ens muligheder for at stille og få svar på relevante spørgsmål. Det handler også om at sikre de rigtige kompetencer (udvikle eksisterende medarbejdere, outsource, eller ansætte efter behov).

Tid og ressourcer til datahåndtering og -analyse

Dataejerskab og -kompetencer

Evaluere og justere praksis

Umoden:

Accepterer de gældende rammer som den bedste løsning.

Bevidst:

Forstår tekniske muligheder og begrænsninger, men arbejder inden for de gældende rammer.

Moden:

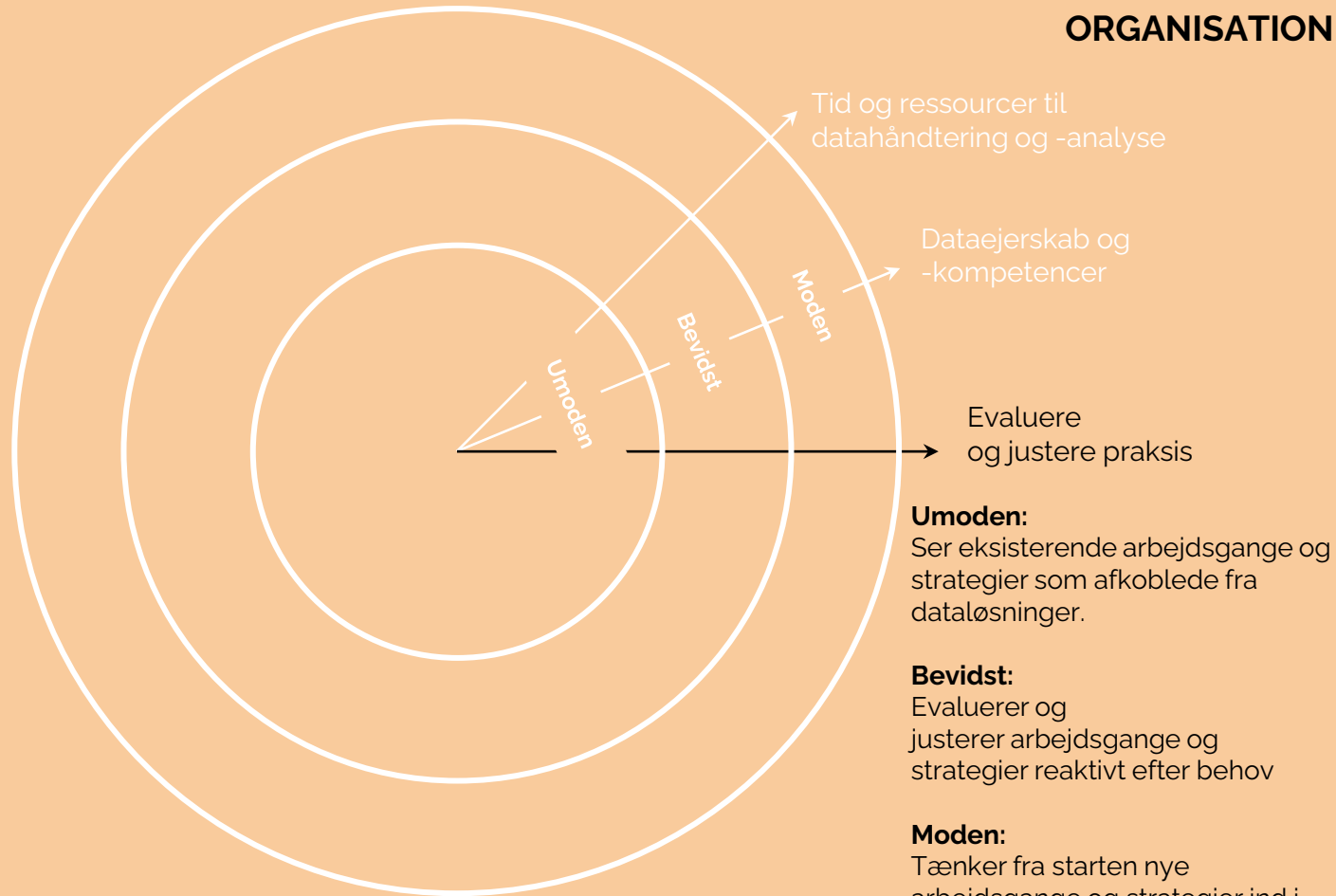
Arbejder aktivt med at udvikle og udfordre de gældende rammer.

Den metodiske akse

Organisationens tilgang til at evaluere og justere praksis handler om at se arbejdet med data som noget, der kan kræve omlægning af arbejdsgange.

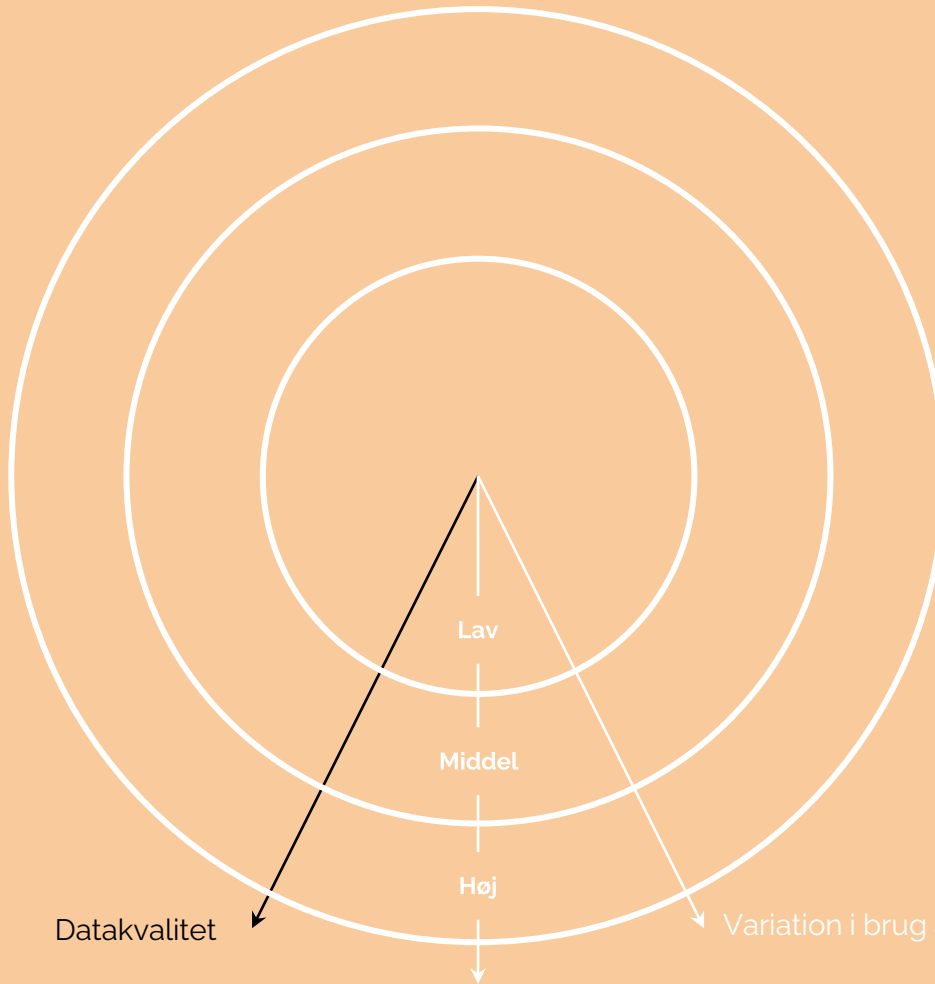
Det er vigtigt for datafantasien, fordi arbejdsgange og virksomhedens strategier ofte er tilpasset eksisterende måder at arbejde med data på. Derfor kan nye måder at arbejde med data på nødvendiggøre løbende og justering af arbejdsgange og strategier.

Den analytiske akse

Datakvalitet handler både om hvilke data, man har til rådighed, og hvordan de er renset og formateret (datahygiejne).

Det er vigtigt for datafantasien, fordi undersøgelser er afhængig af, at have data i den rette kvalitet. Det viser sig ofte: at man ikke har den data, man troede man havde, at data ikke er renset, eller at data ikke er organiseret på en måde, der kan understøtte nye typer indsigter.

Lav:

Data er ikke organiseret eller renset efter et systematisk princip.

Middel:

Data er delvist organiseret og renset efter et systematisk princip.

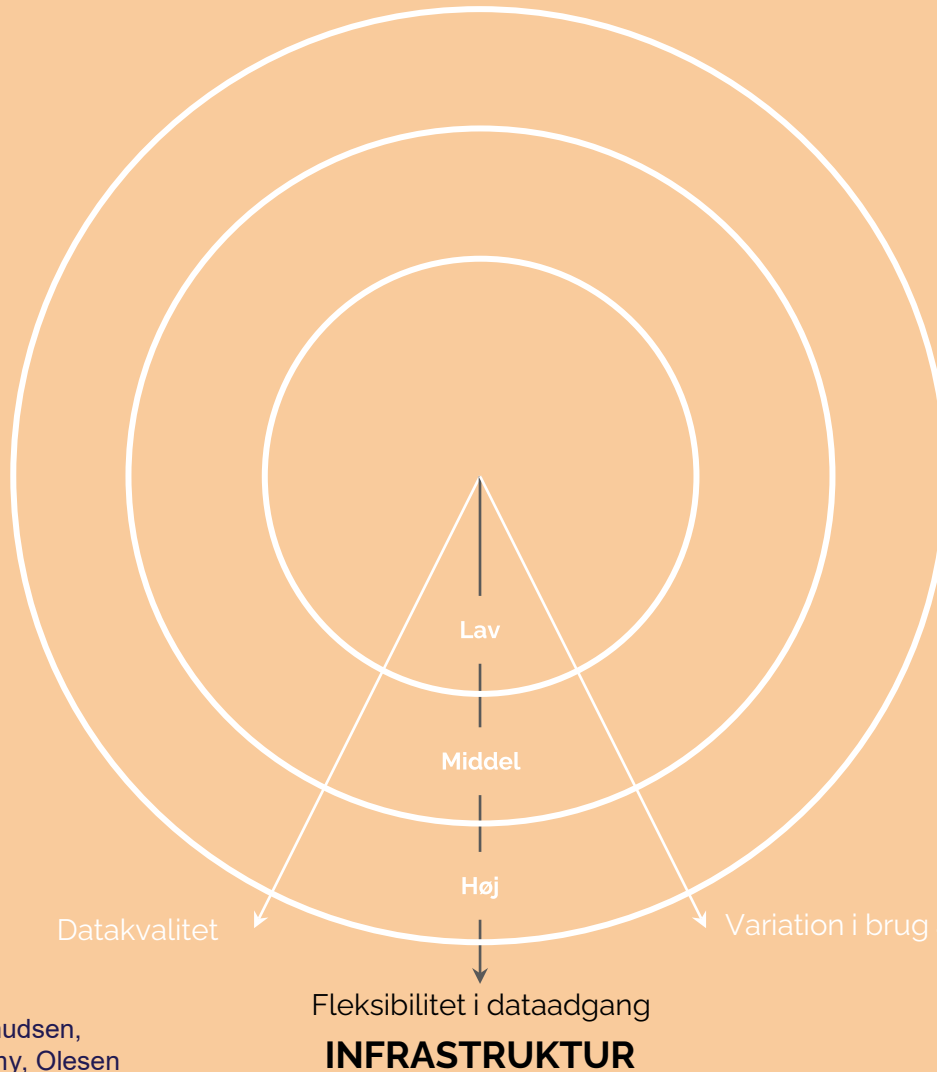
Høj:

Datainfrastrukturen er eksplicit designet med henblik på at sikre at data er organiseret og renset efter et systematisk princip.

Den tekniske akse

Fleksibilitet i dataadgang handler om de systemer, man anvender til datahøst, – opbevaring, og –distribution giver mulighed for at lave de undersøgelser, man ønsker.

Det er vigtigt for datafantasien, fordi mange undersøgelser viser sig ikke at kunne lade sig gøre, når infrastrukturen (egne systemer eller tredjepart) ikke kan levere data i de rigtige formater eller data ikke findes.

Lav:

Manglende adgang til rådata, manglende muligheder for at dele og opbevare data, og begrænsninger på dataformater.

Middel:

Delvis adgang til rådata, flere muligheder for at dele og opbevare data, og mulighed for at vælge forskellige dataformater.

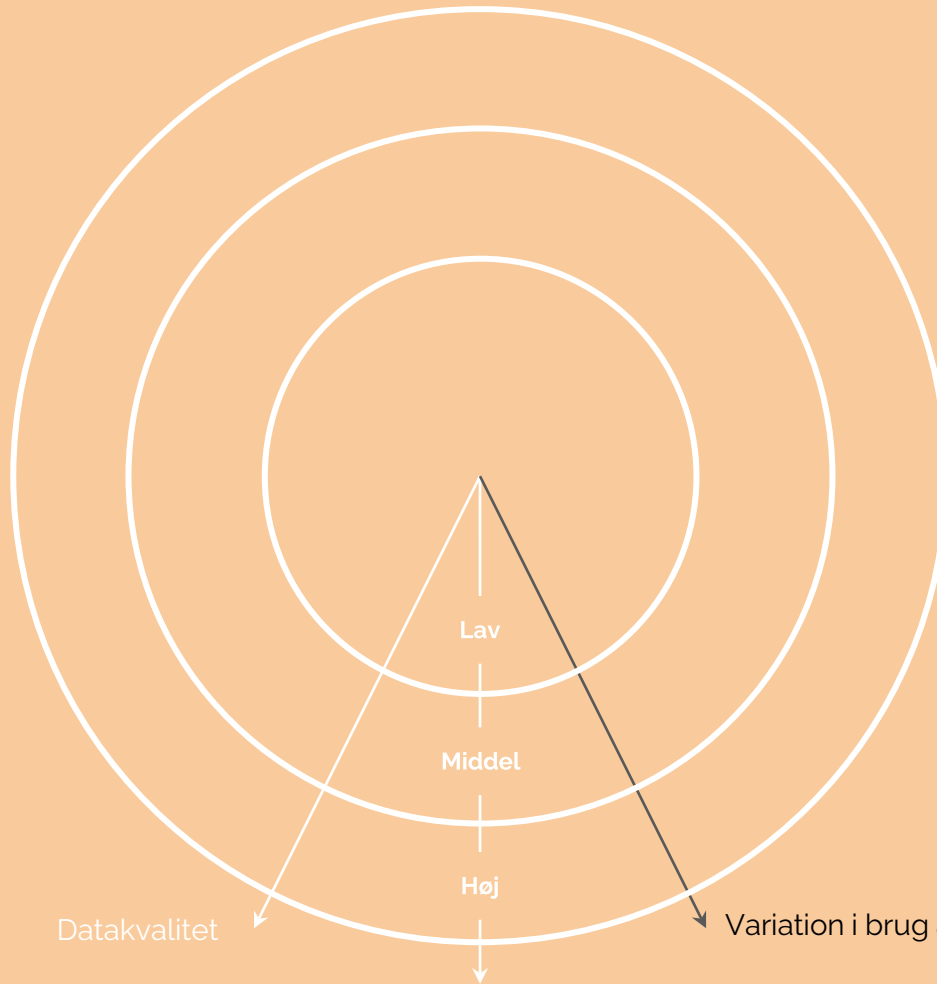
Høj:

Datainfrastrukturen er eksplicit designet med henblik på at sikre fuld adgang til rådata, åben datadeling, og fleksible dataformater.

Den metodiske akse

Variation i datatyper handler om at have en bred forståelse af hvad data er. Det inkluderer materialer, der ikke kommer i konventionelle tabulære og tælbare formater. Det kunne for eksempel dreje sig om tekster eller billeder.

Det er vigtigt for datafantasi, fordi undersøgelser nu kan inddrage store mængder af kvalitative materialer, ved brug af fx maskinlæringsteknikker. Det er med andre ord blevet muligt analysere data, der ikke kan kvantificeres.

Lav:

Forstår data som entydigt kvantitativ og anvender få datatyper.

Middel:

Forstår data som både kvalitativ og kvantitativ og anvender flere datatyper.

Høj:

Datainfrastrukturen er eksplicit designet med henblik på løbende at kunne håndtere nye kvalitative og kvantitative datatyper.

